

Destinul creator al artistului, conturat in poeziile Rugaciune si Eu nu strivesc corola de minuni a lumii de Lucian Blaga

Manifestul poetic (numit si arta poetica) este acea poezie in care autorul isi exprima conceptia cu privire la rolul artei si la menirea creatorului.

Este o poezie programatica si apare, de obicei, in deschiderea volumului de debut.

Printre manifestele poetice studiate ar putea fi mentionate: "Epigonii" de M. Eminescu, "Poetul" de G. Cosbuc, "Testament" de Tudor Arghezi, "Joc secund" de I. Barbu, "Rugaciune" de O. Goga si "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii" de L. Blaga.

1. Ultimele doua lucrari mentionate se aseamana prin ideea rolului demiurgic al poetului in raport cu universul existentei.

Cele doua creatii se si deosebesc insa prin pozitia pe care fiecare dintre cei doi autori o adopta fata de acest univers.

a) in cazul lui Octavian Goga, realitatea dura, conditionata istoric si geografic, impune o atitudine activa, profetica si mesianica: poetul trebuie sa fie un luptator, un mesager si un profet al neamului sau. Si cum o asemenea asumare existentiala implica o schimbare de destin, tanarul autor il invoca pe Dumnezeu, iar manifestul sau poetic este o "Rugaciune".

b) Pentru poetul - filosof Lucian Blaga, universul existentei este comparabil cu o uriasa corola alcatuita din mistere ("minuni") in orizontul carora traieste omul. Si cum, pentru pastrarea perfectiunii lumii, misterele nu trebuie si nu pot fi cercetate, poetul adopta o atitudine contemplativa exprimata in titlul: "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii".

2. Poezia "Rugaciune" a fost asezata, in mod semnificativ in fruntea volumului de debut al lui Goga ("Poezii" - 1905). Aici, autorul isi exprima conceptia privitoare la menirea poetului, alegandu-si, pentru aceasta, trei ipostaze existentiale:

a) Ipostaza de pelerin intru Fiinta se releva in primele doua strofe ale poeziei, in care tanarul creator este infatisat prin metafora drumetului ostenit, "Cu trupul istovit de cale".

Cele doua epitete din primul vers ("Ratacitor, cu ochii tulburi") sugereaza momentul de cumpana pe care il traieste omul-poet aflat la inceput de drum: deruta sa existentiala provine din dorinta de a-si ignora propriile framantari, pentru a da glas, in versurile sale, durerii celor multi.

Adevarata menire a artistului fiind asumarea destinului colectiv, primejdia de a o uita capata proportii de apocalipsa biblica:

"In drum mi se desfac prapastii,
Si-n negura se-mbraca zarea".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Si, tot la modul biblic, propriile "doruri" si "ispite" capata rezonante de pacat primordial. intr-un limbaj metaforic si aluziv, poetul isi indica "izvorul" viitoarei sale creatii: tanguirea celor multi si ignorati de istorie ("Cei ramasi in urma ") al caror mesager ar dori sa fie.

b) Ca ipostaza a omului religios etern, poetul i se adreseaza Divinitatii intr-o ruga al carei patetism se traduce in eternul gest al ingenuncherii:

"Eu cad neputincios, Stapane

In fata stralucirii Tale" si:

"Eu in genunchi spre Tine caut"

Sensul acestei implorari se clarifica in ultimele doua versuri din strofa a II-a:

"In veci spre cei ramasi in urma, / Tu, Doamne, vazul meu indreapta". (s.n.) in acest mod, prin actul sau creator, poetul isi proiecteaza neamul intr-un plan neschimbator si etern.

c) Ipstaza mesianica este pregatita Inca din strofa a III-a: poetul doreste sa devina un luptator, a carui poezie sa cuprinda in rezonantele ei "de arama", destinul celor multi.

Strofa a IV-a opune doua atitudini lirice posibile: una este cea a inchiderii in propriile framantari existentiale, pe care poetul ai: dori sa le uite ("rostul meu ", "patimile mele "); cealalta este asumarea durerilor multimii, la care creatorul vrea sa fie partas ("Si de durerea altor inimi / invatama pe mine a plange".)

Nefiind decat un om (a carui viata se afla sub imperiul soarter), poetul se ipostaziaza in Iisus: asemeni Mantuitorului (aflat in Gradina Ghetsemani, inaintea martiriului), tanarul poet se roaga sa-i fie "alungate" "patimile" (pe care sa le uite), pentru a integra, in sinele sau, "jalea unei lumi", intru izbavirea ei.

La nivel lexical, opozitia dintre cele doua atitudini lirice, se realizeaza prin grupurile de termeni aflati in antiteza: "patimile mele" - "durerea altor inimi" si "rostul meu " - "jalea unei lumi"; ca si prin folosirea lui "ci" adversativ la inceputul versului penultim.

Tot aici, termenii "durerea", "jalea", "sa planga" definesc caracterul elegiac al operei lui Goga. '

Strofa a IV-a este purtatoarea ideii fundamentale a poeziei.

in strofa a V-a, sunt prefigurate si alte idei privind creatia viitoare a poetului: ea va trebui sa integreze visul de libertate neimplinit al neamului ("doruri fara leacurf), sa aiba forta pustiitoare a stihilor (metafora viforului) zamislite din condensarea veacurilor de robie. Imaginea "umilitilor" care "gem in umbra/ Cu umeri garbovi de povara" trimite la chipurile taranilor palizi si slabi din poezia lui Goga, pe care Calinescu ii compara cu niste umbre din Purgatoriu.

Ultima strofa defineste opera poetului: ea este "Cantarea patimirii noastre", oglinda a martiriului colectiv in veacuri intunecate de istorie.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Elemente de prozodie:

Poezia este alcatuita din sase strofe de cate opt versuri.

Masura versului este de 9 silabe, iar rima este incrucisata (imperfecta).

3. Crezul literar blagian este exprimat in poezia "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii" care deschide, in mod programatic, volumul de debut "Poemele luminii" (1919).

Titlul poeziei are mai multe semnificatii:

a) Il situeaza pe autor in centrul rostirii poetice, stabilind relatia dintre acesta si universul existentei ("eu" - "corola de minuni a lumii").

b) Are rol confesiv si prefigureaza opozitia dintre cei doi termeni ai discursului liric ("eu" - "alii").

c) Contine metafora tutelara a liricii blagiene ("corola de minuni a lumii") sugerand perfectiunea. La modul filosofic, generata fiind de Marele Anonim (care este un tot unitar de maxima complexitate), Creatia ("corola") nu poate sa fie decat desavarsita;

d) Fixeaza rolul protector si creator al poetului ("nu strivesc"). Reluata in primul vers al poeziei, metafora "corola de minuni a lumii" isi adanceste sensurile prin corelare cu urmatoarele patru versuri:

"Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
si nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntalnesc
in calea mea
in flori, in ochi, pe buze ori morminte".

Rezulta ca, la baza lumii stau misterele ("minuni", "tainele ") omului fiindu-i harazit sa traiasca in orizontul acestora. Enumeratia din versul final (repetata la sfarsitul poeziei, dar cu folosirea unui "si" cumulativ) ar putea sugera bogatia de aspecte ale existentei, fiecare avand o doza de necunoscut si inefabil.

Atras de latura obscura a lucrurilor, poetul pastreaza misterele ("nu strivesc", "nu ucid"); in acest mod, el isi realizeaza un aspect al activitatii sale de creator: ajuta omul sa-si implineasca destinul de fiinta sortita sa traiasca in orizontul misterului.

Tot in primele cinci versuri ale poeziei se contureaza opozitia dintre "eu" si "alii".

Cel de al doilea termen ii desemneaza pe oamenii de stiinta (care lucreaza "cu mintea"); ei incearca sa sondeze necunoscutul, ucigandu-i astfel minunatele esente ("tainele").

Atat poetul, cat si spiritele rationale se apropie de mistere cu ajutorul luminii - primul element in ordinea Creatiei:

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

"Lumina altora
sugruma vraja nepatrunsului ascuns
in adancimi de intuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii taina ".

Poetul, pastrand functia demiurgica a luminii primordiale, potenteaza misterele, facandu-le si mai adanci; in acest mod, el isi realizeaza cel de al doilea aspect al menirii sale de creator: de a pastra si amplifica esentele sacre ale lumii ("asa imbogatesc si eu intunecata zare/cu largi fiori de sfant mister").

O seama de termeni ("nepatrunsul", "ne-nteles", "ne-ntelesuri") concretizeaza teoria blagiana a minus-cunoasterii. Conform acesteia, cunoasterea rationala (paradisiaca) opereaza timitat, ucigand misterul (prin explicare, disecare si descifrare), cunoasterea intuitiva (luciferica) sporeste misterele de care poetul se apropie prin caldura sentimentelor.

In acest mod, ceea ce era facut sa ramana nedescifrat ("vraja nepatrunsului ascuns / in adancimi de intuneric ") si frumos tocmai prin aceasta noncunoastere potentiala isi pastreaza farmecul.

Din prezentarea celor doua texte programatice s-ar putea formula cateva concluzii:

a) Poeziile "Rugaciune" si "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii" se aseamana prin tema: menirea creatorului si rolul pe care il are poezia (arta) in lume.

Plasate, in ambele cazuri, in fruntea volumelor de debut ale lui Octavian Goga, respectiv Lucian Blaga; cele doua poezii formuleaza idei carora autorii le-au ramas credinciosi multa vreme;

b) Ambii poeti au avut ca sursa de inspiratie universul existentei, cu deosebirea ca, in timp ce O. Goga abordeaza acest univers la modul istoric, L. Blaga il priveste la rindul metafizic.

c) Ideea comuna a rolului creator pe care il are artistul da nastere si ea la doua atitudini deosebite: in viziunea lui Goga, poetul trebuie sa fie un mesager si un profet al neamului; in viziunea lui Blaga, poetul are menirea de a spori misterele care stau la baza lumii.

d) Cele doua texte se deosebesc si- prin limbajul artistic: "Rugaciune" este mai bogata in tropi, iar tonul elegiac si biblic sugereaza ca finalitatea creatiei poetice este oglindirea durerii colective; "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii" se bazeaza pe o antiteza, finalitatea artei fiind fixata in functie de aceasta.